

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการฟื้นฟูและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด

หลังจากที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม และศึกษากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 เพื่อให้ได้บทสรุปและข้อเสนอแนะ อีกทั้งแนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ให้เหมาะสมกับสภาพความผิดที่เกิดขึ้น เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น มีทั้ง ผู้ผลิต ผู้ค้ารายใหญ่ ผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพ ซึ่งผู้กระทำความผิดในแต่ละฐานความผิดมีความแตกต่างกันอยู่มากทั้งลักษณะความเป็นอาชญากร ลักษณะและความร้ายแรงของการกระทำ ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องหาแนวทางการแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

4.1 วิเคราะห์ปัญหา การแยกประเภทผู้ต้องขังในเรือนจำในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น การจะนำตัวผู้ใดเข้าสู่กระบวนการบำบัดยาเสพติดนั้น ผู้นั้น ต้องเป็นผู้ติดยาเสพติด โดยต้องมีการตรวจพิสูจน์เสียก่อนว่า ผู้นั้นเป็นผู้ติดยาเสพติดจริงหรือไม่ หากพิสูจน์ว่าเป็นผู้ติดยาเสพติด ผู้นั้นจึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการบำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้ เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความต้องการใช้ยาเสพติด

จากการศึกษาพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 พบว่า ในกระบวนการช่วงระยะเวลาในการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ซึ่งอาจมีระยะเวลาประมาณ 45 วัน หากในระยะเวลา ดังกล่าวนั้น ผู้ถูกตรวจพิสูจน์ยาเสพติดไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ถูกตรวจพิสูจน์ยาเสพติดจะต้องถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ ซึ่งภายในเรือนจำนั้นมิได้มีการแบ่งแยกประเภทผู้กระทำ ความผิดอย่างเหมาะสม ทั้งความแออัดของผู้ต้องขังในเรือน สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ

ซึ่งขัดกับจุดประสงค์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะการเสพยาเสพติดนั้น เป็นอาชญากรรมประเภทที่ไม่มีผู้เสียหาย กล่าวคือ เป็นการกระทำความผิดอาญาที่ไม่ต้องสร้างความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น นอกจากผลเสียทางด้านสุขภาพของผู้เสพยาเสพติดนั่นเอง ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องตัดขาดผู้เสพยาเสพติดออกจากสังคม ในทางกลับกัน ควรส่งเสริม ช่วยเหลือให้ผู้เสพยาเสพติดนั้นกลับไปใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคมต่อไปได้ ซึ่งก็เป็นแนวคิดพื้นฐานของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอยู่แล้ว

การลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาด้วยวิธีการจำคุกนั้น เป็นการลงโทษที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ แก้แค้นทดแทน โดยการกักตัวผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่ใดๆ ที่รัฐจัดเตรียมไว้ ภายใต้วงเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด ซึ่งการลงโทษด้วยวิธีการจำคุกนั้น เป็นการลงโทษที่รัฐไม่ได้สั่งใดๆจากการลงโทษนั้น ทั้งผู้เสียหายก็ไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น การจำคุกนั้นเป็นเพียง การทำให้ผู้กระทำความผิดสูญเสียอิสรภาพในช่วงระยะเวลาที่ต้องโทษเท่านั้น โดยไม่มีการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด และเมื่อผู้กระทำความผิดพ้นโทษแล้ว ผู้กระทำความผิดก็กลับคืนสู่สังคมต่อไป โดยไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดนั้นๆ

โทษจำคุกนั้น เป็นโทษที่คนในสังคมมองว่าร้ายแรง หากผู้ใดถูกลงโทษด้วยวิธีการจำคุกมาก่อนนั้น สังคมย่อมตีตราไปว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง ผู้ที่ถูกลงโทษด้วยวิธีการจำคุกมาก่อนนั้น ย่อมถูกสังคมตีตราว่า เป็นอาชญากร เป็นผู้กระทำความผิดอาญา ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตโดยปกติของผู้ที่ถูกลงโทษด้วยวิธีการจำคุก เช่น อาจส่งผลต่อการประกอบอาชีพของผู้ นั้น เมื่อการเคยถูกลงโทษด้วยวิธีการจำคุกนั้น ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพ ย่อมส่งปัญหาต่อผู้นั้นในการประกอบอาชีพ เมื่อผู้นั้นไม่สามารถประกอบอาชีพที่สุจริตได้ เพราะถูกสังคมตีตราว่าเป็นอาชญากร ย่อมเป็นการผลักดันให้ผู้นั้น กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก เนื่องจากไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติ

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น เป็นการลงโทษที่มีลักษณะ แก้ไขฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้กระทำความผิด ให้ปรับเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการกระทำความผิด และช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติต่อไป แต่การลงโทษด้วยการจำคุกในเรือนจำนั้น เป็นการลงโทษที่มีลักษณะเป็นการ ข่มขู่ยับยั้ง และตัดโอกาสการกระทำความผิด โดยการกักกันตัวผู้กระทำความผิดเหล่านั้นออกจากสังคม และนำตัวผู้กระทำความผิดเหล่านั้นมาใช้ชีวิตรวมกันอยู่ในเรือนจำ จะเห็นได้ว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดนั้น มีแนวคิดที่ต่างจากการลงโทษด้วยการจำคุกอย่างสิ้นเชิง แต่หากมีการกักตัวผู้ติดยาเสพติดที่จะเข้า

รับบริการฟื้นฟูในเรือนจำ แม้เป็นระยะเวลาไม่นาน ก็อาจกระทบกับประสิทธิภาพของการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด การฟื้นฟูนั้นอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร ในเมื่อมีแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดแล้ว ก็ควรแยกประเภทผู้กระทำความผิดออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ไม่ควรมีการนำผู้กระทำความผิดที่ต้องการแก้ไขฟื้นฟู ไปรวมอยู่กับผู้กระทำความผิดที่ต้องการข่มขู่ขังขังและตัดโอกาสการกระทำความผิด เพื่อประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟูนั้น

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น เป็นการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติด เนื่องจากผู้เสพยาเสพติด เป็นผู้ป่วย มิใช่อาชญากร การลงโทษผู้ติดยาเสพติดโดยการจำคุกในเรือนจำจึงมิใช่การแก้ไขปัญหาที่ถูกวิธี จึงมีการเปลี่ยนแปลงจากโทษจำคุก มาเป็นการบำบัดรักษา แก้ไข ฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้ผู้เสพยาเสพติด เลิกมีความต้องการใช้ยาเสพติดอีกในระยะยาว ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหามันที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่า ดังนั้น เมื่อมีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดแล้ว จึงไม่ควรนำตัวผู้ติดยาเสพติด ไปควบคุมตัวในเรือนจำอีก เพื่อให้เป็นการลดทอนความเป็นอาชญากรรมอย่างสมบูรณ์ และเป็นการแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างสมบูรณ์

มาตรการการแก้ไขฟื้นฟูนั้น ในบางครั้ง มีการนำชุมชนที่ผู้กระทำความผิดอยู่ เป็นตัวช่วยในมาตรการนั้นๆ เช่น การให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติงานในชุมชน เพื่อเป็นการทดแทนความผิดที่ตนกระทำ และเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้คนในชุมชนของตนต่อไปได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ชุมชนสภาพแวดล้อมที่ดี จะช่วยแก้ไขปัญหการกระทำความผิดได้ แต่การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในเรือนจำ เป็นการรวมผู้กระทำความผิดต่างๆ อาจเป็นความผิดคนละฐานความผิด มาอยู่รวมกันในพื้นที่เดียวกัน แม้เป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่อาจเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้กระทำความผิดเหล่านั้น หรือเป็นการจูงใจให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้น กลับไปกระทำความผิดอีกครั้งเมื่อตนพ้นโทษ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศโปรตุเกสนั้น มีนโยบายแยกผู้กระทำความผิดบางประเภทออกจากเรือนจำ โดยในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มีการกักตัวผู้ตรวจยาเสพติดไว้ในโรงพยาบาล ภายใต้อำนาจของผู้อำนวยการ โรงพยาบาล มิใช่เรือนจำ หรือหากศาลเห็นว่า ผู้ติดยาเสพติดนั้น ไม่จำเป็นต้องเข้ารับการรักษา ศาลมีอำนาจสั่งให้ออกจากโรงพยาบาลได้

ดังนั้น การที่ไม่กำหนดสถานที่ในการควบคุมตัวผู้ตรวจยาเสพติดที่เหมาะสมในระหว่างการรอผลนั้น โดยการควบคุมตัวผู้ตรวจยาเสพติดในเรือนจำ มิใช่วิธีที่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด จึงควรมีการกำหนดสถานที่ในการควบคุมตัวผู้ตรวจยาเสพติด ให้เหมาะสมกับแนวคิดที่ว่า ผู้ติดยาเสพติดนั้น เป็นผู้ป่วย โดยอาจกำหนดให้มีการควบคุมตัวในสถานพยาบาล ภายใน

4.2 วิเคราะห์ปัญหา คุณสมบัติของผู้เข้ารับการรักษา

ในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 นั้น กำหนดว่าผู้ที่เข้ารับการบำบัดได้นั้น จะต้องมียาเสพติดในความครอบครองไม่เกินปริมาณที่กำหนด ทั้งต้องไม่ได้เป็นผู้ต้องหา หรืออยู่ในระหว่างดำเนินคดีอาญาที่มีโทษจำคุก ไม่ว่าจะเป็คดีอาญาประเภทใดก็ตาม ถ้ามีโทษจำคุก ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกดำเนินคดีเหล่านั้น ข่อมขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ ไม่อาจเข้ารับการบำบัดยาเสพติดได้

ลักษณะการกระทำความผิด และผู้กระทำความผิดที่จะเข้ารับการบำบัดได้นั้น กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการคัดเลือกผู้กระทำความผิดที่คิดว่า ยังมีโอกาสแก้ไขปัญหาคติดยาเสพติดได้ โดยการเลียงโทษทางอาญาแก่ผู้เสพยาเสพติดเหล่านั้น แล้วเปลี่ยนเป็นการบังคับให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา แก้ไข ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ลดจำนวนประชากรที่มีความต้องการใช้ยาเสพติด และลดการหันกลับไปใช้ยาเสพติดในกรณีผู้เสพยาเสพติดที่เคยถูกดำเนินคดีมาแล้ว อย่างไรก็ตาม หากกำหนดลักษณะของการกระทำ และผู้กระทำความผิดที่จะเข้ารับการบำบัดไม่เหมาะสม อาจส่งผลให้การลดจำนวนผู้เสพยาเสพติดนั้นไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีผู้เสพยาเสพติดอีกจำนวนหนึ่ง ที่ถูกต้องห้ามจากข้อกำหนดดังกล่าว ไม่ให้ได้เข้ารับการบำบัดรักษาอย่างถูกวิธี ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นก็ยังมีความต้องการใช้ยาเสพติดอยู่ และเมื่อพ้นโทษแล้ว ก็มีโอกาสนวนกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

ผู้ติดยาเสพติดนั้น เป็นผู้ป่วย ไม่ใช่อาชญากรอย่างเช่นผู้กระทำความผิดในลักษณะอื่นๆ หากตัดโอกาสการเข้ารับการบำบัดจากการที่ผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรือถูกดำเนินคดีอาญาที่มีโทษจำคุก ซึ่งอาจเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย แต่กลับทำให้ผู้นั้นต้องขาดคุณสมบัติ ไม่มีโอกาสได้รับการบำบัดรักษา กลับกลายเป็นการผลักดันผู้เสพยาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นผู้ป่วย เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามากจนเกินไป ทำให้ผู้เสพยาเสพติดที่จะมีโอกาสเข้ารับการบำบัด รักษา อย่างถูกวิธีนั้น มีจำนวนน้อยกว่าความเป็นจริง ปัญหาผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทยก็อาจไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร เนื่องจากยังคงมีผู้เสพยาเสพติด ที่ถูกดำเนินคดีด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อพ้นโทษออกมาแล้วก็วนกลับไปใช้ยาเสพติดอีก และจำนวนผู้ติดยาเสพติดในประเทศอาจไม่ลดลงตามเป้าหมายของมาตรการบำบัดรักษา

การพิจารณาว่า บุคคลใดควรเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพหรือไม่นั้น ควรพิจารณาจากตัวผู้เสพยาเสพติด มิใช่พิจารณาจากปริมาณยาเสพติดที่อยู่ในความครอบครองของผู้เสพยาเสพติด เพื่อให้ผู้ที่เสพยาเสพติดที่แท้จริง มีโอกาสได้รับการรักษาอย่างถูกวิธี เพื่อให้หายจากการต้องการใช้ยาเสพติด

เมื่อถือว่า ผู้เสียหายเสพติด เป็นผู้ป่วย ที่มีอาการ สมองติดยาเสพติด แล้วนั้น เมื่อผู้นั้นป่วย ก็จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการบำบัด รักษาฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกวิธี มิใช่นำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางอาญา ซึ่งไม่เป็นผลดีของผู้เสียหายเสพติดเอง และหากมีการแก้ไขที่ไม่ถูกต้อง การแก้ไขปัญหาย่อมไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาไปโดยเปล่าประโยชน์

การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เสียหายเสพติดในลักษณะนี้ นั้น ทำให้มีผู้เสียหายเสพติดจำนวนมาก ต้องขาดคุณสมบัติ ไม่มีสิทธิได้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู แก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี ส่งผลให้ผู้นั้น ก็ยังคงเป็นผู้ต้องการเสพติด และเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น กำหนดคุณสมบัติผู้ติดยาเสพติด ที่มีสิทธิเข้ารับการบำบัดไว้ว่า ต้องเป็นผู้ติดยาเสพติด โดยอาจเป็นผู้ที่ไม่ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาใดๆเลย และอาจรวมถึง ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาอื่นๆ หรือผู้ที่ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดอาญา หรือผู้ที่ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิด แต่รอการลงโทษ

การบำบัด รักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น หากตรวจพิสูจน์ทราบเป็นที่แน่ชัดแล้วว่า ผู้นั้นเป็นผู้เสียหายเสพติดจริง ควรมีการผลักดันให้ผู้เสียหายเสพติดเหล่านั้น ได้เข้ารับการบำบัดให้ได้มากที่สุดเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนลดน้อยลง หากมีผู้เข้ารับการบำบัดเป็นจำนวนมาก การประเมินผลการฟื้นฟูสมรรถภาพย่อมทำได้แม่นยำขึ้น และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ มาตรการการดำเนินงาน และกระบวนการฟื้นฟู ให้เหมาะสมกับผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย และมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เพื่อลดจำนวนผู้เสียหายเสพติด ลดการหันกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำในกรณีผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัดแล้ว หากสามารถลดจำนวนผู้ต้องการใช้ยาเสพติดได้ ก็ถือได้ว่าเป็นการป้องกันการเกิดอาชญากรรมในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมาก

4.3 วิเคราะห์ปัญหา การลดจำนวนผู้กระทำความผิดทางอาญาในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด

ในปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ต่างประสบปัญหา นักโทษล้นเรือนจำ กล่าวคือ มีจำนวนนักโทษเกินกว่าที่มาตรฐานเรือนจำของประเทศนั้นๆจะสามารถรองรับได้ ส่งผลให้เกิดความแออัดภายในเรือนจำ การดูแลนักโทษกระทำไม่ได้ไม่ทั่วถึง นักโทษไม่ได้รับความสะอาดสบายอย่างที่ควรจะเป็น มาตรการต่างๆภายในเรือนจำไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ไม่อาจดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักโทษได้ทั่วถึง

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากรัฐทำการแก้ไขปัญหาโดย การสร้างเรือนจำเพิ่มเติม จะเป็นการสร้างภาระให้แก่รัฐ ทั้งการนำพื้นที่สาธารณะมาใช้ในการก่อสร้างเรือนจำ แทนที่จะสามารถนำ

พื้นที่สาธารณะไปจัดทำประโยชน์อื่นๆให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณะ ภาระทางการเงินต่างๆ ทั้งค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ค่าเลี้ยงดูนักโทษที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ค่าใช้จ่ายรายเดือนที่จำเป็นภายในเรือนจำ และค่าจ้างบุคคลากรที่เกินความจำเป็น อีกทั้ง เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ หากมีการก่อสร้างเรือนจำเพิ่ม ก็ไม่อาจแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำได้ในระยะยาว เนื่องจากในอนาคต อาจมีจำนวนนักโทษเพิ่มขึ้นอีกมาก จนเรือนจำก็ไม่สามารถรองรับได้อีก

ทั้งการลงโทษด้วยการจำคุกนั้น ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้กระทำความผิดอย่างมาก เนื่องจากต้องนำตัวผู้กระทำความผิดมาควบคุมไว้ในเรือนจำ ผู้กระทำความผิดจำต้องออกจากการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ ถูกตัดขาดจากสังคมภายนอกเป็นเวลานาน และจำต้องไปอยู่ร่วมกับผู้กระทำความผิดประเภทต่างๆ อาจเกิดการเรียนรู้การกระทำความผิดกันขึ้นภายในเรือนจำ จากมิใช่ผู้ที่มีความเป็นอาชญากร หากมีการเรียนรู้วิธีการกระทำความผิด หรือสร้างสัมคมกับผู้กระทำความผิดอื่นๆ อาจส่งผลให้เป็นการปลุกผู้กระทำความผิดเหล่านั้น กลายเป็นอาชญากรอาชีพ กล่าวคือ มีความมุ่งหมายที่จะประกอบอาชีพจากการเป็นอาชญากร และเมื่อพ้นโทษออกมาจากรือนจำ ผู้ต้องขังนั้น จะถูกสังคมตีตราว่าเป็นผู้ที่เคยถูกจำคุกมาก่อน ย่อมเป็นอาชญากร ถูกกีดกันออกจากสังคม ไม่สามารถประกอบอาชีพสุจริตได้อย่างบุคคลธรรมดาทั่วไป ต้องกลับมาทำอาชญากรรมอีกครั้ง

ต่อมา แนวคิดในการลงโทษนั้นเปลี่ยนแปลงไป โดยนิยมสร้างมาตรการลงโทษทางอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เนื่องจากการลงโทษในรูปแบบเดิมนั้น ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมส่วนรวม และผู้เสียหายในความผิดทางอาญานั้นก็ไม่ได้รับการเยียวยาจากการลงโทษด้วยวิธีการจำคุก การฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น เป็นการลดความรุนแรงของการลงโทษทางอาญา ทั้งเป็นการลดการตีตราของคนในสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิด ให้โอกาสผู้กระทำความผิดในการปรับตัวแก้ไขพฤติกรรม สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้

มาตรการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยการจำคุกในเรือนจำ โดยการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดอาญา โดยเฉพาะกับการกระทำความผิดที่มีลักษณะไม่ร้ายแรง เพื่อมุ่งใช้การลงโทษทางอาญาโดยการจำคุกไว้ในเรือนจำเฉพาะการลงโทษนักโทษที่มีความร้ายแรง และเป็นอันตรายต่อสังคมโดยรวมเท่านั้น ส่วนความผิดอาญาที่ไม่มีความร้ายแรง หรือผู้กระทำความผิดที่มีได้มีลักษณะเป็นอาชญากรโดยกำเนิดนั้น ไม่จำเป็นต้องกีดกันผู้กระทำความผิดออกจากสังคมด้วยการลงโทษด้วยวิธีการจำคุกในเรือนจำ

โทษระดับกลางที่นิยมนำมาใช้ในต่างประเทศนั้น เช่น การทำงานบริการสังคมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน การห้ามมิให้ออกนอกที่อยู่อาศัยในเวลาที่กำหนด โดยประเทศที่นำเอาการลงโทษระดับกลางมาใช้บังคับ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ

ในประเทศไทยนั้น ก็มีกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษ โดยวิธีการทำงานบริการสังคม เช่นเดียวกัน แต่เป็นมาตรการที่ใช้ควบคู่กับการคุมประพฤติ หรือเป็นมาตรการทำงานบริการสังคม แทนการชำระค่าปรับในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษไม่มีเงินชำระค่าปรับ แต่โทษทางอาญาที่เกี่ยวกับความผิด ที่เกี่ยวกับยาเสพติดยังคงเป็นโทษจำคุกอยู่ ซึ่งประเทศไทยสามารถพัฒนามาตรการทำงานบริการสังคม ให้เป็นมาตรการลงโทษรูปแบบหนึ่งแทนการลงโทษ โดยวิธีการจำคุกเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้พิพากษาในการที่จะเลือกมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้กระทำความผิดนั้นๆ ทั้งเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดทั้งหลาย ในการที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขต่อไป และเป็นการลดจำนวนผู้กระทำความผิดที่จะเข้าสู่เรือนจำ เป็นการลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

การลงโทษระดับกลางนั้น นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหานักโทษล้นเรือนจำแล้วนั้น ยังเป็นการลงโทษที่มีวัตถุประสงค์เป็นการ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดนั้น กลับไปกระทำความผิดอีก ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของโทษทางอาญาที่นิยมนำมาใช้ในปัจจุบัน เนื่องจากลดความรุนแรงของโทษทางอาญา ลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในการเลี้ยงดูนักโทษในเรือนจำ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดนั้น ได้มีโอกาสแก้ไขความผิดที่ตนกระทำ ได้กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่จำเป็นต้องถูกกีดกันออกจากสังคมอย่างโทษจำคุก มีโอกาสได้ใช้ชีวิตอย่างประชาชนทั่วไป เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดเหล่านั้น ได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขอีก